

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКАУДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПРИЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІIMPROVEMENT OF INFORMATION SUPPORT OF THE DEVELOPMENT
OF HOTEL ENTERPRISE IN THE BLACK SEA REGION

У статті представлено теоретичні положення щодо вдосконалення інформаційного забезпечення розвитку готельного підприємства у Причорноморському регіоні. Концепція інформаційно-технологічної платформи передбачає можливість долучення до розвитку готельного бізнесу різних суб'єктів: осіб, котрі виступають у ролі гостей; господарюючих суб'єктів готельної сфери, осіб (як юридичних, так і фізичних), котрі здійснюють вкладення інвестицій у розвиток підприємств готельного господарства; урядових інститутів різного управлінського рівня задля співпраці та підтримки інвестиційних проєктів. Для організації цієї взаємодії доцільно використати віртуальний простір та автоматизацію інформаційних процесів. Складники запропонованої інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу у Причорноморському регіоні варто розглядати в контексті двох масштабних секторів: секторі, який передбачає поєднання простору відкритої інформації для всіх суб'єктів ринку надання готельних послуг туристичної сфери, і секторі, фундаментом якого є винятково суб'єкти надання готельних послуг (менеджмент готельних підприємств).

Ключові слова: готельне підприємництво Причорноморського регіону, інформаційне забезпечення, інформаційно-технологічна платформа, віртуальний простір, автоматизація інформаційних процесів.

В статті представлені теоретичні положення по совершенствованию информационного обеспечения развития

гостиничного предпринимательства в Причерноморском регионе. Концепция информационно-технологической платформы предусматривает возможность добавления к развитию гостиничного бизнеса разных субъектов: лиц, которые выступают в роли гостей; хозяйствующих субъектов гостиничной сферы; лиц (как юридических, так и физических), которые осуществляют вложения инвестиций в развитие предприятий гостиничного хозяйства; правительственных институтов разного управленческого уровня для сотрудничества и поддержки инвестиционных проектов. Для организации этого взаимодействия целесообразно использовать виртуальное пространство и автоматизацию информационных процессов. Составляющие предложенной информационно-технологической платформы поддержки и развития гостиничного бизнеса в Причерноморском регионе следует рассматривать в контексте двух масштабных секторов: сектора, который предусматривает сочетание пространства открытой информации для всех субъектов рынка предоставления гостиничных услуг туристической сферы, и сектора, фундаментом которого являются исключительно субъекты предоставления гостиничных услуг (менеджмент гостиничных предприятий).

Ключевые слова: гостиничное предпринимательство Причерноморского региона, информационное обеспечение, информационно-технологическая платформа, виртуальное пространство, автоматизация информационных процессов.

УДК 338.488.2:640.4

<https://doi.org/10.32843/bses.63-14>

Бірюкова Ю.А.

аспірантка

Київський національний університет технологій та дизайну

Biriukova Yulia

Kyiv National University
of Technology and Design

The article presents theoretical provisions for improving information support for the development of hotel business in the Black Sea region. The research is based on the following methods: analysis we need to clarify the content of the category «information technology platform»; synthesis and generalization we need to formation of the two sectors of the proposed information technology platform to support and develop the hotel business; system approach we need to solve the problem of creation the information technology platform for support and development of the hotel business; schematic and graphic images for the visual display of the results of research (information technology platform for support and development of the hotel business). The concept of the information technology platform provides for the possibility of involving various entities in the development of the hotel business: persons who act as guests; business entities of the hotel industry, persons (both legal and natural) who invest in the development of hotel enterprises; government institutions of various levels for cooperation and support of investment projects. To organize this interaction, it is advisable to use virtual space and automation of information processes. The components of the proposed information technology platform for the support and development of the hotel business should be considered in the context of two large-scale sectors: the sector, which provides a combination of open information space for all market actors in the tourism sector and the second sector, which is the subjects of hotel services (management of hotel enterprises). The proposed platform acts as a unique integrated technology that combines elements of promotion, training, consulting, promoting and stimulating the infrastructure of the hotel industry, the implementation of priority areas of social and economic development. Implementation of information technology platform for support and development of hotel business in the Black Sea region can be a tool that will solve a number of important tasks for hotels: to form their own image of hotels, support the brand, increase customer loyalty, to optimize the processes of information and communication, to form an information business space for the promotion of new projects.

Key words: hotel business in the Black Sea region, information support, information technology platform, virtual space, automation of information processes.

Постановка проблеми. Причорноморський регіон має вагоме стратегічне значення у процесі розвитку туристичної сфери України. Його

туристичний потенціал та можливості вважаються одними з найбільших на території нашої країни. Водночас у готельній сфері цього регіону помітні

системні проблеми, які певною мірою постають бар'єрами у збалансованому поступі готельної індустрії. Насамперед проблемні питання торкаються ступеня розвитку готельної інфраструктури в регіоні. Об'єкти готельної інфраструктури суттєво відстають від світових стандартів якості та відповідності.

Ефективність діяльності готельного бізнесу зумовлена часом та швидкістю обміну актуальними інформаційними ресурсами. Результативний розвиток суб'єктів господарювання готельної сфери пов'язаний з активним застосуванням новітніх інформаційних технологій щодо надання готельних послуг та продукції, просування послуг на ринок. Упровадження новітніх інформаційних технологій призводить до підвищення конкурентоспроможності підприємств готельного бізнесу, поліпшення процесу надання готельних послуг, якості обслуговування, оптимізації витрат на ведення діяльності.

В умовах становлення світового готельного господарства важливим постає масштабне і повноцінне застосування мережі Інтернет задля просування готельних продуктів та послуг регіону на ринок, удосконалення інформаційного забезпечення, ефективного впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність готелів та аналогічних засобів розміщення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У рамках розвитку готельної та туристичної сфер особливості розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону представлено у працях таких науковців, як В. Берещак [1], Я.Є. Гончаренко [2], О.В. Музиченко-Козловська [3], О.В. Шикина [2]. На підґрунті дослідження основних наукових напрацювань економістів зроблено висновок, що здебільшого автори аналізують сучасний стан готельного господарства в регіонах України, виявляють тенденції його розвитку, проблеми та перешкоди розвитку готельного господарства в регіонах.

Стратегічні аспекти поступу новітніх інформаційних технологій, удосконалення інформаційного забезпечення розвитку підприємництва розкриваються у публікаціях, таких учених, як І. Баланчук [4], О. Іванова [4], О. Михальченкова [4], Т. Морозов [4], І. Кухарець [4], З. Юринець [5]. Переважно автори акцентують увагу на питанні інформаційної підтримки взаємодії рівнів системи менеджменту, а також інформаційно-аналітичній діяльності та значенні інформації у ході ухвалення управлінських рішень.

Постановка завдання. Основна мета дослідження полягає у формуванні теоретичних положень щодо вдосконалення інформаційного забезпечення розвитку готельного підприємництва у Причорноморському регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розглядаючи тенденції розвитку готельного під-

приємництва в Причорноморському регіоні, доцільно визначити його роль та місце у загальнонаціональному масштабі. У Причорноморському регіоні функціонує понад 150 підприємств готельного господарства. Середньорічна завантаженість готельного фонду становить 30% [6].

Основою Причорноморського регіону України є Одеська, Херсонська та Миколаївська області. Саме цей регіон відносять до одного з найбільш розвинених туристичних осередків із важливою готельною інфраструктурою та туристично-рекреаційним комплексом.

За кількістю готелів у 2017 р. Одеська область посідала четверте місце (134 готелі – юридичні та фізичні особи разом) та поступалася Львівській, Закарпатській та Івано-Франківській областям [2]. Водночас у 2019 р. кількість колективних засобів розміщування зросла до 187 одиниць. В Одеській області за 2015–2019 рр. відстежується зростання готелів у загальній кількості (на 15,7%). За місткістю готелів Одеська область посідала у 2017 р. одне з перших місць, надаючи 8 811 місць, а в 2019 р. кількість місць зросла до 26 151 [7]. Важливим чинником ще недостатнього зацікавлення туристами цим регіоном є природня сезонність. Розвиток готелів тісно пов'язаний із розвитком внутрішньої та зовнішньої інфраструктури, що дає змогу зробити процес перебування клієнтів більш приємним. Капітальні інвестиції в готелі та аналогічні засоби розміщення становили 101 512 тис грн у 2017 р. та зросли до 155 319 тис грн у 2019 р. [7].

У Херсонській області кількість колективних засобів розміщування з 225 од. у 2017 р. зменшилася до 88 од. у 2019 р. Практично в два рази зменшилася і кількість місць у колективних засобах розміщування. Аналогічно відбулося зменшення у кількості капітальних інвестицій. Так, із 20 677 тис грн у 2017 р. капітальні інвестиції скоротилися до 16 566 тис грн у 2019 р. [8].

У Миколаївській області кількість колективних засобів розміщування з 271 од. у 2017 р. зменшилася до 103 од. у 2019 р. Більше ніж у два рази зменшилася кількість місць у колективних засобах розміщування. Відбулося суттєве зменшення кількості капітальних інвестицій. Так, із 55 084 тис грн у 2017 р. капітальні інвестиції скоротилися до 27 403 тис грн у 2019 р. [9].

З огляду на умови, в яких функціонує готельний бізнес Причорноморського регіону, для успішного ведення фінансово-господарської діяльності важливо інвестувати в нові інформаційні технології й інструменти інформаційного забезпечення готельного бізнесу [10].

Уважаємо за потрібне запропонувати концепцію вдосконалення застосування інформаційних технологій, що полягає в узагальнено-системному підході до побудови інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного біз-

несу в Причорноморському регіоні, що включає елементи системи стратегічного менеджменту, застосування інноваційних інформаційних технологій і підтримки ухвалення управлінських рішень, системи резервування номерів у готелях, довідкових систем інформаційного спрямування, комунікаційного бізнес-середовища.

Завданням інформаційно-технологічних платформ є організація ефективної взаємодії всіх зацікавлених сторін, створення кооперації. Інформаційно-технологічні платформи виконують функції базису, забезпечують процеси введення, переробки, зберігання, розповсюдження [4], обміну інформацією щодо наданих готельних послуг та продукції, слугують комунікаційним інструментом, спрямованим на інтенсифікацію можливостей у сфері пропозиції готельних послуг та продукції, залучення додаткових фінансових ресурсів для розвитку готельного бізнесу.

Інформаційно-технологічна платформа включає: інформаційні бази даних; інтерфейс авторизованого доступу до даних через Інтернет; інтерфейси широкого (вільного) доступу – сайти міжнародних і регіональних сегментів; регламенти і процедури роботи учасників з інформаційною системою, програмне і методичне забезпечення. Платформа має модульну структуру, що надає можливість розробляти і комбінувати її компоненти виходячи з практичних потреб її учасників [11].

Складники запропонованої інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону варто розглядати у контексті двох масштабних секторів (рис. 1).

Концепція інформаційно-технологічної платформи передбачає можливість долучення до розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону різних суб'єктів. Це можуть бути особи, котрі виступають у ролі гостей, господарюючі суб'єкти готельної сфери, особи (як юридичні, так і фізичні), котрі здійснюють вкладення інвестицій у розвиток підприємств готельного господарства, урядові інститути різного управлінського рівня задля співпраці та підтримки інвестиційних проєктів. Для організації цієї взаємодії доцільно використати віртуальний простір та автоматизацію інформаційних процесів.

Структуру інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону наведено на рис. 2.

Готелі та аналогічні засоби розміщення Причорноморського регіону й інші готельні об'єкти отримуватимуть можливість доєднання до віртуальної інформаційно-технологічної платформи з метою забезпечення розвитку та підвищення конкурентоспроможності власної діяльності, застосування принципів Інтернет-маркетингу: створення іміджу організації, збут і просування готельних послуг,

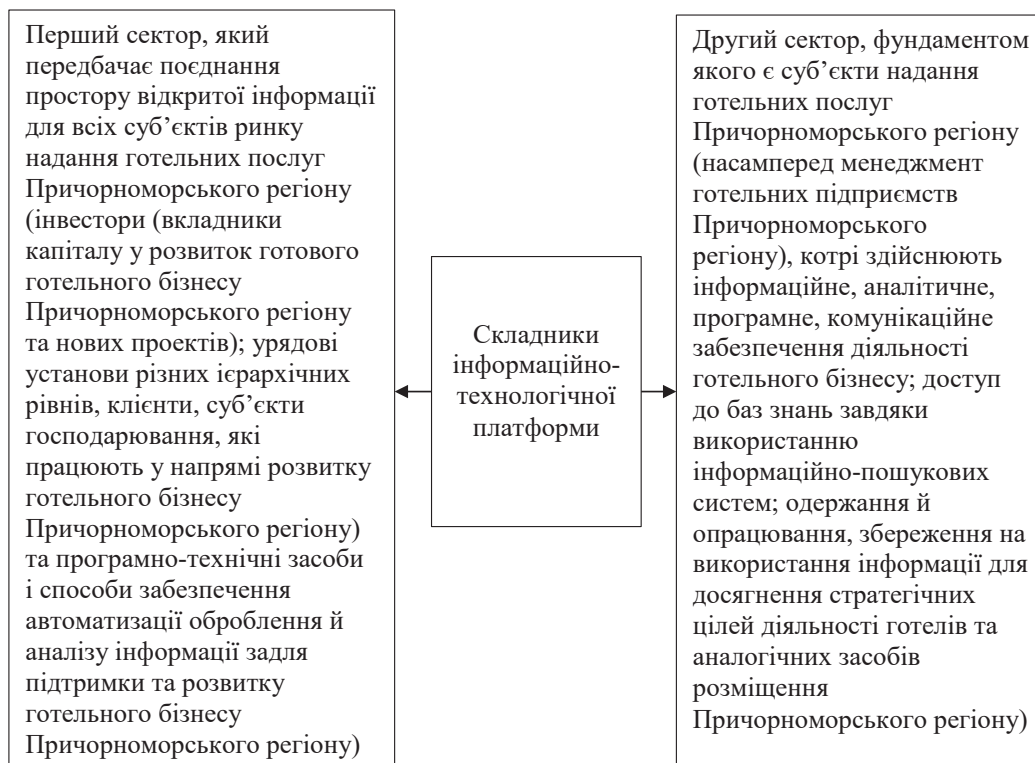

Рис. 1. Складники інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону

Джерело: розроблено автором

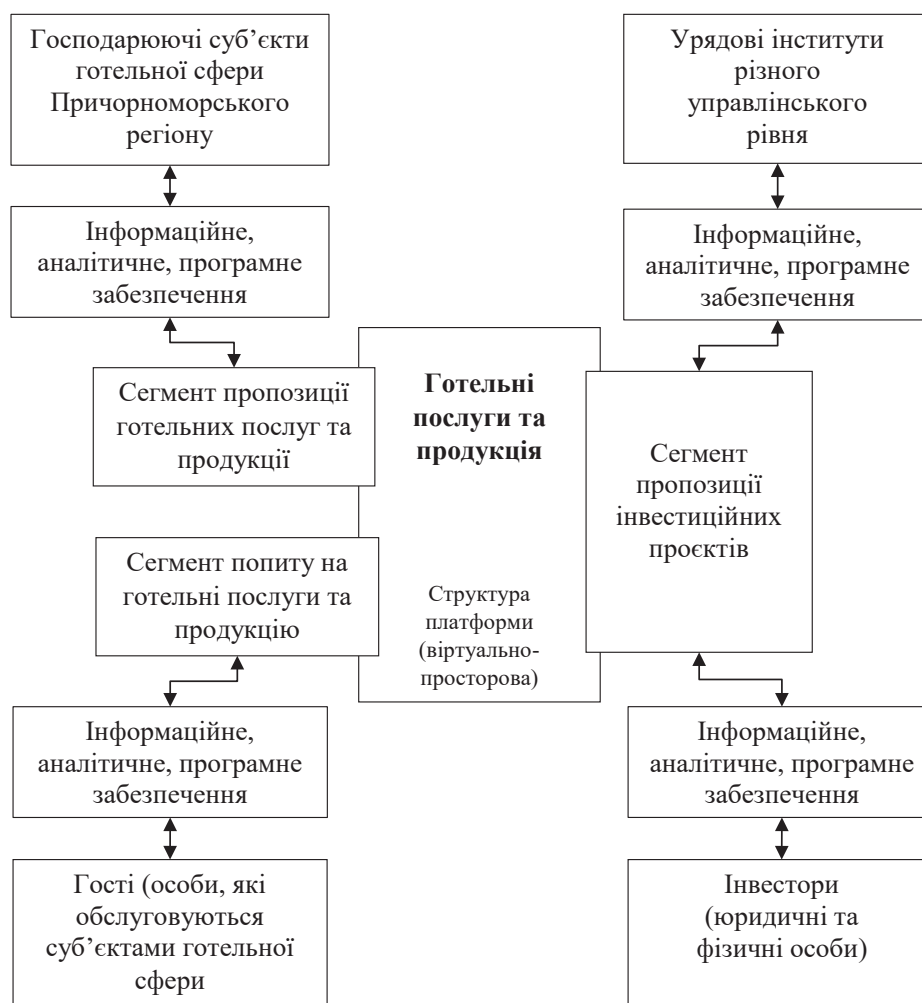

Рис. 2. Інформаційно-технологічна платформа підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону

Джерело: розроблено автором

продукції та бренду; формування замовлення, продаж послуг; контроль, аналізування, організування та планування економічної діяльності готелів; автоматизація виконання менеджерських завдань. Вони мають можливість отримати виконання низки функцій, зокрема розподілу ведення переговорів, інформаційне забезпечення, просування готельних послуг, продаж та проведення оплати та відмовитися від дороговартісних послуг посередницьких компаній. Цей спосіб дасть змогу підтримати прямий доступ до кінцевого споживача своїх готельних послуг, надати їм детальну інформацію щодо наявних послуг без суттєвих фінансових витрат, зменшити багаторівневість системи розподілу ресурсів реклами та просування послуг, організувати співпрацю з клієнтами в контексті підтримки системи прямого маркетингу.

Інформаційно-технологічна платформа підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону – це комплексне рішення для різних за класифікацією готелів та аналогічних засобів розміщення. Завдяки реалізації

платформи зростають якість управління й адміністрування, ступінь контролю та регулювання діяльності, а також це дає змогу керівництву ухвалювати більш раціональні та збалансовані управлінські рішення.

Унаслідок використання платформи споживачам буде надано можливість доступу до необхідного спектру інформації щодо діяльності готелю. Запропонована платформа повинна включати елемент альтернативної системи бронювання, де споживач має можливість самостійно підібрати необхідний готель чи інший аналогічний засіб розміщення, отримати послуги резервування, вказати тип номеру, дату, забронювати розміщення в онлайн-режимі та одержати підтвердження. Окрім того, гості (клієнти) матимуть змогу проводити комунікацію й обмін інформацією, зокрема все, що стосується специфічних вимог і особистих потреб. Готелі ж Причорноморського регіону отримують можливість збору даних, різного роду інформації про клієнтів, провести аналіз їхніх побажань, що дасть змогу персоналізувати послуги під кожного

окремого клієнта. Це може стати основою для формування програми лояльності для готелів та аналогічних засобів розміщення, надання клієнтам стимулу, щоб повторно стати клієнтом і споживачем відвідуваного готелю.

Готельний бізнес відносять до капіталовкладень, що розраховані на довготермінову перспективу. За часи незалежності України готельний бізнес вирізнявся перспективою для інвестицій. Хоча й обсяг інвестицій у сегмент готелів і до пандемії був не надто високий. Однак із середини 2020 р. більше половини запланованих проєктів готельної нерухомості було заморожено. Причинами тому стали складна соціально-економічна ситуація в країні, відсутність туристичних потоків та інші наслідки пандемії [1]. У сучасних умовах капіталовкладення у готельну нерухомість Причорноморського регіону продовжують тривати.

У сфері готельної справи існує колосальна кількість інноваційних ідей (в архітектурі, дизайні, технологіях тощо), які можуть стати цікавими для багатьох інвесторів. А інвестори, як бізнес-ангели, венчурні інвестори, так і професійні інвестиційні компанії, безперервно перебувають у пошуку унікальних інвестиційних проєктів.

Сьогодні існує велика кількість платформ, де можна знайти інвесторів для впровадження власної бізнес-ідеї, як для підприємців-початківців, так і для досвідчених бізнесменів. Наприклад, Startups.co пропонує зручний канал, де можна швидко знайти платоспроможного інвестора. Сьогодні у Startups.co вже 13,9 млн користувачів, це найбільше стартап-ком'юніті у світі, що пропонує виняткові можливості залучення інвесторів як для фінансування проєкту, так і як консультантів. Ще одна платформа, Gust.com, вже інвестувала 1,8 млн дол. США в різні новітні бізнес-ідеї. В Україні найбільш популярними платформами для пошуку інвестицій для стартапів є InVenture і Startup Network. Знайти бізнес-ангелів можна на платформах Funded.com, Angel Capital Association, Angel Investment Network, де представлено тисячі інвесторів й описано типи інвестицій. В Україні також можна знайти діючі мережі та клуби бізнес-ангелів, серед них: UAngel (Ukrainian business angels network), iClub тощо [12].

Однак досі не існує окремої платформи для вкладень інвестицій у розвиток готельного бізнесу Причорноморського регіону і туристичної сфери зокрема. Уважаємо, що інвесторам може бути цікавим можливість пошуку нових бізнес-ідей завдяки розробленій інформаційно-технологічній платформі підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону.

Інформаційно-технологічна платформа має на меті можливість поширення найкращих інноваційних бізнес-ідей, обмін контактами та інформацією між інвесторами та підприємцями, що прагнуть

розвивати готельний бізнес, вхід у ділове коло як початківців-стартаперів, так і досвідчених бізнесменів, налагодження взаємовідносин із керівництвом готельних підприємств Причорноморського регіону тощо.

Урядові інституції різного управлінського рівня можуть використовувати бізнес-середовище інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону у різноманітних напрямках: одержання інформації щодо стану, проблем та перспектив розвитку готельного бізнесу; проведення опитування та моніторинг процесів; сприяння інтенсивному обміну інформацією; формування та впровадження брендингової політики готельної та туристичної сфери; залучення юридичних та фізичних осіб до здійснення інвестицій в інвестиційні проєкти розвитку готельної інфраструктури, зокрема в контексті державно-приватного партнерства.

Окрім того, державні представництва мають змогу сформувати віртуальне середовище для співробітництва, реалізувати програми з навчання й обміну досвідом у сфері готельного бізнесу Причорноморського регіону завдяки залученню зацікавлених осіб (бажаючих відкрити власний готельний бізнес) і причетних до цього явища осіб і компаній; надати підприємцям, які прагнуть розвивати власний готельний бізнес, доступ до різної юридичної й економічної інформації, консультативну допомогу.

Інформаційно-технологічна платформа підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону має на меті стати поштовхом до створення системних передумов щодо розвитку усього готельного сектору в Україні, для налагодження партнерських зв'язків між державним і приватним секторами, з підприємцями й особами, які користуються готельними послугами чи продуктами готельних підприємств, а також організаціями, котрі підтримують готельний бізнес. Застосування й упровадження запропонованої платформи сприятиме розвитку малого бізнесу в готельній сфері, зростанню кількості робочих місць.

Також така платформа може ініціювати розроблення та впровадження проєктів державно-приватного партнерства. Водночас практично відсутні проєкти державно-приватного партнерства у туристичній та готельній сферах Причорноморського регіону. Упровадження інвестиційних проєктів у цих сферах дало б змогу активізувати відтворювальні процеси в країні.

Висновки з проведеного дослідження. Серед областей Причорноморського регіону саме Одеська область найкраще продовжує розвивати готельний бізнес. Херсонська та Миколаївська області найбільше потребують капітальних вкладень у розвиток готелів та вдосконалення інфраструктури.

Запропонована інформаційно-технологічна платформа підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону виступає в ролі унікальної комплексної технології, що об'єднує елементи популяризації, навчання, консультування, сприяння стимулюванню та формуванню інфраструктури готельного господарства як Причорноморського регіону, так й інших регіонів України, реалізації пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку. Така система буде наділена багатофункціональністю. Реалізація інформаційно-технологічної платформи підтримки та розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону може стати інструментом, що дасть змогу вирішити низку важливих завдань для готелів та аналогічних засобів розміщення: сформуванню власний імідж готелів та аналогічних закладів розміщення, підтримувати бренд, підвищувати рівень лояльності до бренду з боку клієнтів, оптимізувати процеси інформування та комунікації, сформуванню інформаційний бізнес-простір для просування нових проєктів.

Сьогодні готельний бізнес Причорноморського регіону змушений функціонувати у світлі активної конкурентної боротьби. У такому середовищі пріоритетними цілями і завданнями постає розвиток та ефективно впровадження інформаційних технологій і систем, оптимальне використання інформаційних ресурсів, удосконалення методів інформаційного забезпечення і, таким чином, розроблення та впровадження інформаційно-технологічної платформи підтримки й розвитку готельного бізнесу Причорноморського регіону.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Берещак В. Інвестиції в гостиничний сектор. Що останавливає потенціальних інвесторів. 2020. URL: <https://thepage.ua/real-estate/investicii-v-gostinichnyj-sektor-cto-ostanavlivaet-potencialnyh-investorov> (дата звернення: 05.03.2021).
2. Шикіна О.В., Гончаренко Я.Є. Динаміка розвитку готельного бізнесу Одеської області. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. № 4(68). С. 220–232.
3. Музиченко-Козловська О.В. Якість довкілля у системі чинників зовнішнього середовища туристичного потенціалу Причорноморського регіону. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 28(2). С. 48–52.
4. Дослідження щодо визначення і функціонування основних складових інформаційно-технологічної платформи трансферу технологій / І.С. Баланчук та ін. *НТІ*. 2014. № 1. С. 9–15.
5. Юринець З.В. Формування інноваційних стратегій: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : Сполом, 2016, 412 с.
6. Колективні засоби розміщення в Україні у 2018 році / Державна служба статистики країни. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.03.2021).

7. Головне управління статистики в Одеській області. 2020. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/index.html> (дата звернення: 16.03.2021).

8. Головне управління статистики у Херсонській області. 2020. URL: <http://www.ks.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.03.2021).

9. Головне управління статистики у Миколаївській області. 2020. URL: www.mk.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 16.03.2021).

10. Yurynets Z., Bayda B., Petrush O. Country's economic competitiveness increasing within innovation component. *Economic annals – XXI*. 2015. Vol. 9–10. P. 32–35.

11. Морозов Т.О. Підходи до оцінки технологічної інфраструктури в Україні. *Економічний вісник університету*. 2012. Вип. 18/2. С. 117–125.

12. Десять перевірених способів знайти інвестора в проєкт. *InVenture*. 2021. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/10-proverennyh-sposobov-najti-investora-v-proekt> (дата звернення: 06.03.2021).

REFERENCES:

1. Bereshchak V. (2020) Investitsii v gostinichnyy sektor. Chto ostanavlivaet potentsial'nykh investorov [Investments in the hotel sector. What stops potential investors]. The property. Available at: <https://thepage.ua/real-estate/investicii-v-gostinichnyj-sektor-cto-ostanavlivaet-potencialnyh-investorov> (accessed 05 March 2021).
2. Shykina O.V., Honcharenko Y.Y. (2018) Dynamika rozvytku hotel'noho biznesu Odes'koyi oblasti [Dynamics of hotel business development of Odessa region]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 4(68), pp. 220–232.
3. Muzychenko-Kozlovs'ka O.V. (2018) Yakist dovkiillya u systemi chynnykiv zovnishn'oho seredovyscha turystychnoho potentsialu Prychornomorskoho rehionu [The quality of the environment in the system of environmental factors of the tourist potential of the Black Sea region]. *Prychornomorski ekonomichni studiyi*, vol. 28(2), pp. 48–52.
4. Balanchuk I.S., Ivanova O.A., Mikhalchenkova O.E., Kukharets I.G. (2014) Doslidzhennya shchodo vyznachennya i funktsionuvannya osnovnykh skladovykh informatsiyno-tekhnologichnoyi platformy transferu tekhnolohiy [Research on the definition and functioning of the main components of the information technology platform of technology transfer]. *STI*, vol. 1, pp. 9–15.
5. Yurynets Z.V. (2016) Formuvannya innovatsiynykh stratehiy: teoriya, metodolohiya, praktyka [Formation of innovative strategies: theory, methodology, practice]. Lviv: Spolom. (in Ukrainian)
6. Kolektyvni zasoby rozmishchuvannya v Ukraini u 2018 rotsi [Collective accommodation in Ukraine in 2018] (2019). Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (accessed 16 March 2021).
7. Holovne upravlinnya statystyky v Odeskiy oblasti [Main Department of Statistics in Odessa region] (2020). Available at: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/> (accessed 16 March 2021).

8. Holovne upravlinnya statystyky u Khersonskiy oblasti [Main Department of Statistics in Kherson Oblast] (2020). Available at: <http://www.ks.ukrstat.gov.ua/> (accessed 16 March 2021).

9. Holovne upravlinnya statystyky u Mykolayivskiy oblasti [Main department of statistics in the Nikolaev area] (2020). Available at: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua> (accessed 16 March 2021).

10. Yurynets Z., Bayda B., Petruch O. (2015) Country's economic competitiveness increasing within innovation component. *Economic annals – XXI*, vol. 9-10, pp. 32–35.

11. Morozov T.O. (2012) (Pidkhody do otsinky tekhnolohichnoyi infrastruktury v Ukraini [Approaches to the assessment of technological infrastructure in Ukraine]. *Economic Bulletin of the University of Pereyaslav-Khmelnysky State Pedagogical University named after G. Skovorody*, vol. 18/2, pp. 117–125.

12. Desyat proverennykh sposobov nayti investora v proyekt [Ten proven ways to find an investor in a project] (2021) *InVenture*. Available at: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/10-proverennykh-sposobov-najti-investora-v-proekt> (accessed 06 March 2021).